

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Papok-, tanítók-,
gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre 8 K.
a tanító-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy
példány ára 10 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: **FÜLEI SZ. LAJOS.**

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szög minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm-ként 6 fillér-
többszörli közlésnél 4 filléért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenkint
kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. M. kir. postatakarék és Clearing számla 10 489. sz.

A hazai ipar pártolásának egy hatalmas módja.

Egy kedves hír szállong. E szerint a lelkes tanfelügyelői kar felterjesztésére a közoktatásügyi miniszteriumban már-már elhatározott dolog lenne egy komoly felhívás kibocsátása az összes középiskolák és egyetemek igazgatóságaihoz, melyben utasításul lenne adva, hogy az ifjúságot mindennemű öltözködési és ruhaneműek beszerzése tekintetében a hazai posztó- és vászonszövetekre figyelmeztessék a lehető leghatásosabban. Együttal a hazai nagy- és kisiparosokhoz is menne oly értelmű figyelmeztetés, hogy készítményeik különféleségére s az árakra nézve a lehetőleg alkalmazkodjanak az említett felhíváshoz s annak rájuk nézve is előnyös céljaihoz.

Már csupán a bizonytalan hirt is a legmellegebben kell fogadnunk s hisszük, hogy megvalósulás esetén annak beláthatatlan következményei lennének. Ha az a sok ezer ifju hazai készítménybe öltözik és abban is marad minden parancs nélkül és önként, akkor a közönség nagy része is követni fogja nemi különbség nélkül s a mostani hajnali szürkületre gyorsan fog jöni a teljes virradat.

Igy újra napirendre kerülne a 40-es évekbeli iparpártoló Kossuth-féle mozgalom. Erre a helyzet mező- és ipargazdaságilag

is sokszorosan kedvezőbb ma, mint akkor volt. Nem fájulna ez most nemzetiségi kérdéssé, mert minden nyelvű ifjúság megtalálná a maga szükségletét saját fajabeli iparosoknál is itt benn s a hazai tőke e téren is nyerhetne elhelyezést, nem uzsorászkodnának ellenséges célokból sem a nemzetiségi bankok, sem más.

Isten áldása és üdvös siker kísérené a kormánynek egy ilyen irányú intézkedését, melynek megvalósulását várva-várjuk mi és a hazafias közönség.

A székely kongresszus végrehajtó bizottsága Bedő Albert nyugalmazott államtitkár elnöklésével ülést tartott, a melyen ott voltak: Gróf Desseffy Aurél, Borszéký Soma, Ugron Zoltán, dr. Sebess Dénes, Jancsó Benedek, Forster Géza, a székely miniszteri biztos képviselőjében Koós titkár és mások. Buday Barna előadó telt előterjesztést a kongresszusi határozatok végrehajtására nézve. Bejelentette, hogy a bizottság a kormányhoz, testületekhez és társadalmi szervezetekhez szükséges előterjesztéseket most már megteheti. Beható vita után ematározták, hogy a kongresszus összes anyagát fölterjesztik a törvényhozáshoz is. Külön fölterjesztést intéznek a kormány tagjaihoz. Különösen pedig a kereskedelmi miniszterhez, a melyen a nagy munkahiányra való tekintettel a székely vasutak mielőbbi kiépítését kéri. A kongresszus számádsainak felülvizsgálatára kiküldtek öt bizottsági tagot. A kongresszusok közös végrehajtó bizottságába delegálták a székelyföldi képviselőket, továbbá Buday Barnát, Jancsó Benedeket, Forster Gézát, Borszéký Somát. E közös bizottság utján

a székely kongresszus határozatai által érdekeltek esetről-esetre szorgalmazhatják a javaslatok végrehajtását, ennek következtében ez a bizottság a székelység ügyének állandóan működő szervezetévé válik. Gróf Desseffy Aurél az Országos Magyar Gazdasági Egyesület nevében örömenek adott kifejezést, hogy sikerült a székely kérdésre a közfigyelmet ráterelni. Bedő Albert pedig köszönetet mondott az egész székelység nevében az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek fáradozásaiért. Részünkről is mint örvenletes jelenséget jegyezzük fel erről a székely mozgalomról, hogy a Székelyföld képviselői pártpolitikai különbség nélkül eleitől kezdve egyforma buzgalommal csoportosultak az ügy körül s igazán ritka szép példaadás a magyar közéletnek, hogy míg a parlamentben a függetlenségi párt szenvedélyes támadásokat intéz a kormánypárt ellen, addig a társadalmi téren minden pártpolitikai ellentétet levetkőzve, legteljesebb egyetértéssel tanácskoznak a székely képviselők kiválójai szűkebb hazánk népének boldogulása érdekében.

A tanítóképzők új tanterve. Wlassics miniszternek az állami elemi iskolai tanító- és tanítónőképző-intézetek új tantervének életbeléptetéséről szóló rendelete most jelent meg a Hivatalos Közlöny február 25-iki számában. A tantervet a miniszter közli azokkal az egyházi főhatóságokkal is, melyek alá felekezeti tanító- vagy tanítónőképző-intézetek tartoznak. Felhívja a tantervre az egyházi hatóságok figyelmét s kéri, hogy azt, amennyiben nézetükkel találkozik, vagy fogadják el egészben, vagy használják alapul az intézeteiknél érvényes tanterv legközelebbi revíziója alkalmával.

A „SZÉKELY-UDVARHELY” TÁRGYÁJA.

A tudomány és a hit összhangja.*

— Irta: Tamás Albert. —

A „Székely-Udvarhely” eredeti tárgyaja.

Vannak kérdések, melyeket az idő árja meg nem omlaszt, meg nem ingat, mint rendületlen sziklafalak évek óta mozdulatlanul meredeznek egy álló helyükben, dacolva az egymást követő nemzedékek ostromával. Mindegyik kor megbirkózik velök s meg nem bírja egy sem. A fürkésző ész hiába rántja elő legélesebb fegyvereit: aligha jelentéktelen karcot ejthet a győzánt keménységű felületen; a haladó tudomány sikertelenül támadja meg tökéletesített szerszámaival: nem fognak rajtok. S ebben rejlik épen az a hatalmas inger, mely számtalan meghiusult kísérlet után is folyvást újabb, meg újabb támadásra hajtja az embert; sérti hiúságunkat, hogy vannak nálunknál hatalmasabb, a legnagyobb szellemi erő által sem legyőzhető akadályok; kíváncsiságunk nem hagy nyugtot, hogy nyomába jöjjünk a titkoknak, melyeket áthatatlan falak rejtenek el tekintetünk elől. Így aztán lázas ingerültségben, epesztő sovárgással, leküzdhetlen vágytól üzve ismételtelen megújítjuk reménytelen ostromunkat: edzett erővel, ép lélekkel csak kevesen térnek vissza a harcából, diadalmasan senki sem. A folytonos csatavesztésre emez kétségbeesik, a másik megháborodik elméjében; az egyik folytonos töprenkedésbe, a másik tompa közönybe sülyed; de akad olyan is, a ki elbizakodottságában, hogy az ember esze épen a világ végéig ér, fennen hirdeti, hogy imhol e merev szirtfal a mindenség határa s azon

mul semmi sínes. Korunk uralkodó eszméi, a politikai, egyházi és társadalmi élet árama, a tudományok és művészetek vezérlő elvei hatalmasan befolyásolják a nevelést; a természettudományok vívmányai áthatják a nép legalsó rétegeit is. A hit és a tudás, az egyház és állam, a vallás és tudomány egymás közt való küzdelmével találkozunk. A fölfedezések és találmányok egymást követik és egymásnak egyenetlik utjokat. A legtávolabbi égitestet sugarai épugy, mint a vizecepp és porszem parányi világa, tárgyai a tudománynak és eredményeikben befolyásolják az életet, ipart, kereskedelmet, művészetet és mesterségeket. Oly időben, melyben a szellemi és anyagi élet hullámai oly magasra emelkednek, melyben az egyik fél csak elvei és eszményeiért küzd; a másik pedig csakis éléte szükségleteit tartja szem előtt, tekintet nélkül ellenfelére; oly időben nem csoda, ha oly eszmék, melyek tudományos alapon nyugodni látszanak és az emberek felfogását mintegy szentesítik, visszhangra találnak. És ez az oka, hogy egyes tudósok elmélete a tudománnyal foglalkozó körökön kívül is messze elterjed, átcsapnak a vallás terére és itt az embert kicsinységének folytonos hangoztatásával akarják elrettenteni attól, hogy a végtelen Istenhez közeledjék, ezt a közeledést lehetetlennek tüntetvén fel. Nagyrészen az ilyen elméletek, melyek a ragyogó csillagvilággal szemben azzal állottak elő, hogy a remekmű önmagától lett s a földi világ csodáival szemben pedig azt mondják, hogy a véletlen méhéből születtek, mondom, ilyen elméletek eredményezik, hogy akadnak máskülömben számottevő emberek, a kik megfélekedve mindenről, nevetséges önhittségükben vallástalanoknak, istentagadóknak, vagy legalább is közömbösöknek tüntetik fel magukat. Nem átalják meg-

rögzött — alaptalan álláspontjukat, felfogásukat, a hol tehetik — hangoztatni, de azért csak kerüljön felszínre valami olyan kérdés, mely vallásukat érinti, azonnal sikra szállanak s épen itt tünik ki leginkább az, hogy ellentmondottak önmaguknak és ez által hogy nevétségessé tették magukat. Akadnak filléres, az erkölcsöt, vallást tipró rémregényfüzetek, ingyen osztogatják a mutatványszámot, a szemét- vagy szennyirodalom mezejéről, melyek odadobnak egy-egy gondolatot az olvasó részére, mintegy örvendezve: ime, ti még a sötétségben tapogatóztok, hisz meg van oldva a rejtély.

Ki ne törődött volna már számtalanszor a világ kezdetével és végével? Kinek nyugalmát ne zavarta volna fel már százszor meg százszor az a tépelődés, hogy ugyan hát mi is az embe rendeltetése, mi a teremtés célja!? Állunk-vagy mozgunk? Ki van-e tűzve valami célunk vagy csak vaktában bolyongunk szerteszt s: célt, ha ugyan megvan, végre-valahára elérjük-e, vagy csak végtelenül közeledünk feléje, mint a mértanban bizonyos vonalak, folyton folyvást egymás felé tartanak, de sohasem érnek össze; avagy tán csak bolondos keringőt járunk; visszatérve oda, a honnan kiindultunk? Ne kecsegtessük magunkat, teljes megoldásra nem teszünk szert bármilyen elmével, bármilyen nagy készütséggel, bármilyen szigorú okoskodással mélyedünk is a dolgok rendjének vizsgálatásába; de igenis eljuthatunk tágasabb, tisztultabb látókörhöz, magasabb szempontokhoz, a honnan egyet-mást tán megpillanthatunk, a mi eddig elrejtőzött, vagy csak homályosan lebegett tekintetünk előtt és sok, már előbb ismert dolgot új, teljesebb világításban szemlélhetünk: s ez is megérdemli a vizsgálatás fáradságát. (Folyt. köv.)

* Szerző felolvasta az e hó 10-én tartott Szent-Antal estélyen. Szerk.

A székelyföldi bajok s azok legfőbb gyógyítási módjai.

— A székelyföldi kormánybiztos urhoz. —

VI. 1—15. folyt.

Erdő-dolgok s elszámolást nem ismerő községi és birtokossági rovatalkok. Féktelek ifjuság.

Valamely szerencsétlen és rövidlátó gondolat különválasztotta a falukban a birtokosságot a községtől. Az addig község néven szerepelt fekvőket birtokosság névre íratta vagy javítottta. A községnek legfennebb egy hitvány haza, vagy házhelye maradt. A községeknek addig több helyt létezett tőkepenzei ingatlanok szerzésére mentek s ezek a birtokossági vagyonba veszték belé.

A község hoppon maradt csupán azért, hogy valamely birtokos bevándorló né használja a község kezén e vagyon gyümölcseit, mintha ennek megakadályozására nem lett volna más mód.

A birtokosság juss keresésre kitanított tagjai méreg drágán kidolgoztatták a közhelyekből a birtok vagy jogarányában járó arányrészek listáját. Ennek talán még maig sincs vége több helyt. A 100 holdon felülieket külön szakították, kiknek egyrésze nyomban el is adta többnyire idegeneknek. A kisebbeké együtt maradt. Ezekből az eladók vásároltak több-kevesebb arány részt, s így ma is tagjai a közhasználatnak; legeltetés, faizás tekintetében pedig a terület sokat szűkült.

Jött a regálé. Birtok aránylag kiosztották. Mindenki elköltötte a maga jutalékát. Ebből maradt a községnek is néhány forint, a netaláni jobbágytelkek után esett összegecskének kitudja hányadik része. A többit elköltötte az illetékes ur.

A község a rovatalkra szorult. Ezt fizeti a nép apraja, közepese évről-évre pontosan, mert különben leveszik a bőrét. A nagyobbja akkor fizet, mikor tud. A régi jogu nagyobb birtokon nem lehet felvenni. Ha telekkönyvére rá teszik is, ott hever az világ végeig, de azért az ur szava dönt a képviselő gyűlésben.

Hagyjuk ezt.

Birtokossági közhelyek, erdők állami kezelés alá mentek; ez nagy költséggel jár. Jövedelem nincs. Lehetne több helyt nyáron feltöltött valamely közlegelő rész szénatermeléséből, de ezt a nagyobbak felpredáltatják.

Rovatalra kerül tehát a sor. Ezt felhajtják, de a közegeket senki számolásra nem vonja. Sokaktól többször felveszik ugyanazon évit is.

A községi sok ágú rovatalkal éppen így megy. A birtokosságok még nincsenek szabályrendelileg jogi személyé alakulva, de azért mégis így szerepelnek.

A szolgabírák egyes helyeken még a községi közegeket sem vonják számadásra, annál kevésbé a birtokosságaiakat.

A birtokosságok erdőket adtak és adnak el. Hogy mit csináltak és mit csinálnak ezek árával, azt senki sem ellenőrzi kellőleg.

Az »erdős« azt mondja, hogy ő nem halom. A szolgabíró azt mondja, hogy neki nincs jussa hozzá. A közigazgatási bizottság pedig oly messze van a birtokosságoktól, mint Makó Jeruzsálemtől.

Az állami kezelésben levő erdők őrzésére a birtokosságok külön tartanak erdőpásztorokat, mert a kezeléség semmi kárért nem felelős.

Az erdőpréváriakézió mégis nagyban foly. Szándékosan, vagy boszúból, vagy óvatosságból többnyire a vagyonatlanok követik el, s ezek között olyanok, kikre még telekkönyv nem szállott.

Az ítéletek megállítják a törvény szerinti tarifából a tulságos kártérítési, eljárási költségi és büntetési összegeket. Felhajtani nem lehet, egyéb elmarad, de a büntetési összeg fejében tömlőzöt ülnek, többnyire az ifjak. A felhajtható összegek is gyakran oda vesznek évek során át. Így tehát az erdők szabad préda tárgyai. A nép nem fél semmitől és senkitől. Az előjárók nem mernek panaszkodni.

Az alispánok évről-évre táblázatosan kitudják mutatni a kár- és büntetési összegeket, ki az eljárási összegeket, melyek elvéve néha-néha az »erdős« ur, mindig pedig részben az erdőőrök és birtokossági pásztorok, vagy tanuk díjai. A kárösszegek a birtokosságot, a büntetések az országos erdőalapot illetik. Igen de, a mint mondtam, ezekből sem lesz semmi a legtöbb esetben, s így egyik sem kap semmit. Birtokossági adó és erdőkezelési költség pddig megvan. Azokat fizetni kell. Fát meglehet adnának, de ez nem kell. Mindkét miniszter képében pénzt követelnek az adóhivatalok.

Fizessenek, de miből? Rovatalból.

Tény, hogy az erdőkezelési költség és adók több birtokosságot erősen beadósítottak. Az is tény, hogy az eladott erdők ára megelőzőleg és még a mig bírja, ezekből telik ki. Végül sem pénz, sem posztó.

Hallomásom szerint lehetne találni felhajtásra vagy leírásra köteles oly közegeket, ahol évek során 16—20 ezer forintra ment a büntetési hátralék.

Mi lesz ennek a vége közel vagy távoli jövőben? Mert a legtöbb helyen az elültetett makk és csemeték drága árát is rovatalkból fizették, pénzjövödelem hiányában.

Feltétlenül és haladéktalanul szolgabírói közvetlen felügyelet alá kellene vonni a birtokosságokat is. Csak hogy az az ur aztán saját átalánya terhére évenként legalább 4-szer számoltassa meg a községi és közbirtokossági vagyon kezelőit, s szorítsa őt is valaki felülről. E nélkül minden hiába való. A közvagyon mindkét ezimen préda tárgya és megsemmisült már is. Most a papiron sok minden, de foganatosítás nélkül semmi. Így kár ezekkel elfoglalni két munkaerőt. Nevetséges az egész.

Az is tény, hogy a nép által ingyen nevelt erdők legnagyobb része le van vágva. Az újabb növésnek indult erdők után pedig 100—150 évig minő összegre rug adó és főleg kezelési költség? Erre csupán a kezelő és biráskodó urak felelhetnek meg.

Mi lesz a vége? — Könnyű belátni.

Tény, hogy az erdő-, de főleg a mezőrendőri törvény életbelépése és a külön legeltetés eltöltése óta a kihágások még nagyobb mérveket öltöttek, hogy főleg az ifjúsággal nem lehet bírni. Az igás marhákat és főleg a lovakat otthon tartják estéli 11—12 óráig. Addig a legények többnyire az utazákon csatangolnak, énekelnek, lár-máznak, lecsélkednek, a járó-kelők után csufokat kiabálnak, miért a csendőr feljelenti. Akkor lóra pattannak s mennek a mezőre prédálni. Ha rajta kapják, igyekeznek pálinkával elbékélni. Ha nem sikerül, tömlőzözbe kerülnek, mint vagyontalanok, az első gazdák fiai is, vagy egyikért, vagy másikért. A szabad külön legeltetés idején künn voltak este és éjjel a legelőkön az állataikkal. Csendes volt a falu.

Az egészben talán az a legszomorubb, hogy az ifjuság igen nagy része az iskola végzésével a kocsomákban és tömlőzözben folytatja mivelődését, s minden szemérmét és becsületudást levetkezett már most is. Ugyanez az ifjuság igen sokszor kap katonai jelentkezés elmulasztásáért is szolgabírói elzárás, vagy tömeges kocsomai verekedésért bírósági fogház büntetést.

Mi ennek a vége? Csak az általános népnevelés felelhet erre gyász ruhában.

A fennebbiek szerint tehát a birtokosság a megítelt kárösszegekből, az országos erdőalap és községi szegény alap a büntetéspénzből, a tárgyalásra megidézett hivatalos személyek a megállapított költségekből a legtöbbszőr semmit sem kapnak, c-upán a tömlőzözök embert. Igen de az említett hivatalos személyek nem járhatnak mindegyre távolból tárgyalásokra csak köszönömért, mert más hivatali személyek sem tesznek ingyen egy lépést is. Az erdei alap kell hogy fizesse végül is, ami valószínűleg kimeríti

Mi a végeredmény tehát?

Ezeket így látják az eme törvények teljesedésbe vételével megbízott urak, s ők mondhatnak véleménynt.

Az én kicsiny eszem csak távolból is tótágast áll eme kérdések előtt, s nincs szavam.

Annyit mondok itt is, hogy ennek a népnek minél előbb munkát kell adni az ipar által, mely egész felét vegye magához, s csak a másik fele maradjon az eke szarván.

Erre nézve a 12-ik óra erkölcsi okokból is eljött már. Ez pedig a kisérteties, ijesztő időpont, mely a hidegvérűeket is komoly gondolkozóba ejti.

A szász ifjuság nem ül tömlőzözben. Minden faluban ifjusági egyesület van, melynek köteles tagja minden ifju. Ez az egyesület minden kihágás és hiba felett ítéletet mond, minek végrehajtása az egyesületből való kiltás. Ennek akkora az erkölcsi hatása, hogy az illetőnek vagy megkövetést kell tenni, vagy pedig szégyenletében pusztulnia kell még a faluból is.

Nem rég történt, hogy egy ifju ellen széplősítésért az egyesület előtt emeltek panaszt. Az ifju, mint egy jó gazda fia, szégyenében egy távoli székely faluba ment szolgálni, s keservében egy fél év mulva ott felakasztotta magát.

Micsoda?!

Hát a székely ifjuságra nézve a tömlőzöz lett a további iskola?!

Hol késel felnőttek oktatása, lelki gondozás? Mit mivelsz pápi kar, tanítói kar? Mikor tesztitek lehetetlenné a büntető törvény-k alkalmazását az ifjuságra nézve? Nem vádol valami?

Utótt a 12-ik óra!... A tanügyi hatóság alsóbb közegei is meghallhatják, mert vészit jelez Pap s tanító házáni gólyafészek.

Minden ember látja,

Csak maga nem látja!...

... Kérdé pedig az Ur nagy törődéssel: Simon a tusz o-l-e? Nem vigyázhat-e véjem?!!... És a veritek, mint a vércseppek hullának alá homlokáról!... (Folyt. köv.)

Tan- és nevelésügy.

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Megyei általános tanítóegyesületünk »Hivatalos« lapjában a »Székely-Udvarhely«-ben »Tanár« és »Tanító« között egy sajnálatos s nézetem szerint már-már elfajulásnak induló vita keletkezett, melyet szó nélkül nem hagyhatok.

»Tanár« és »Tanító«, úgy látszik, személyesen ismerik egymást s miután kölcsönösen nagyon szerethetik egymást, nagyokat ütnek egymáson. Tisztelettel kérem azonban őket, ha már mondani valójuk van, tegyék meg azt nyiltan s ne bántásák a veszekedésük okában teljesen ártatlan tanító»ág »nagy részét«.

A magyar tanító»ág nemzeti nagy hivatását minden időben önzetlen önfeláldozással teljesítette s most is teljesíti s oknélküli bántalmazás helyett inkább jóakaratu támogatásra érdemes minden művelő tényező részéről. És így megyei tanító»águnk sem szolgált rá, hogy annak bármely nagyságu része is »zófistá«-nak, szerénytelennek, követelőnek stb. effélének nevezessék. Gyengék és gyarlók minden pályán vannak. Ép gondolkozásu ember azonban 1—2 esetből nem általánosít, miként azt az állítólagos »Tanár« tette.

A magyar tanító»ágnak jogaiért sajnos, még mindig küzdenie kell. Ezen küzdelme azonban ne találjon kigunyolásra és kiméletlen ostromozásra épen azok részéről, a kik vele állítólag egy munkakörben, de mindenestre kedvezőbb társadalmi és anyagi viszonyok közt működhetnek.

Nem okvetetlenül igaz, hogy »az agynak ismeretekkel való felszerelése s az ezzel kapcsolatos viselkedés milyensége« tekintetében van a különbség minden tanár és tanító között. Ezt az állítást kár nagyon feszegetni.

Tanító»águnk »nagy része« nem szorul védelemre egy álnév alatt bátran támadó lovag kardvágásai ellen. Megvédik a tanítókat a saját tetteik, melyek előtt kalapot emel minden elfogulatlan magyar hazafi.

Gyalázkodás és kicsinyítés helyett forgassuk a kölcso»s megbecsülés nemes fegyverét minden embertársunkkal szemben! Beke és szeretet honoljon mindnyájunk között! Székelykeresztur, 1903. febr. 16-án.

Ujvári Mihály

m. kir. állami tanítóképző-int. igazgató, az »Udvarhelymegyei ált. tanítóegyesület« elnöke.

* * *

A fennebbi nyilatkozatnak helyet adtunk és közöljük azon megjegyzéssel, hogy a Tanár és Tanító közötti vitát részünkről befejezettnek tekintjük. Azonban ami »Nevelési hiányok« című cikksorozatunk tárgyalagos tovább füzését illeti, arra mindenkor készséggel nyitjuk meg ezután is lapunk hasábjait. Végtelenül sajnáljuk, hogy a minden czálatosság nélkül megirt és tisztán a nagy nemzeti föladat szempontjából közölt cikksorozat élénkebb kifejezéseiből egy es e k általános sérelmet ohajtanának ki-magyarázni. Ezt mi nem irtuk és nem irhatjuk alá, sőt az ellen tiltakozunk. A »Székely-Udvarhely« kilenczedik év óta a valódi érdemeket mindenkor elismerte a köz javára; viszont azonban — a magán érzékenykedés lehető kimélesé mellett — a jogosnak vélt kritikák nyilvános ságra hozatalát sem tagadta meg. S ez utóbbi a sajtó egyik legfőbb kötelessége — szintén a köz javára. Különb is igen kíváncsiak volnánk azokra a tanító urakra, a kik »Nevelési hiányok« cz. cikksorozatunkkal önmagukat találva érezték. Mert mi — habár igen sok tanítóva beszélgettünk ezen tárgyról — még egyet sem találtunk olyant, aki e miatt sértve érezné magát.

Szerk.

Egyházi élet.

Az udvarhelyi reform. egyházmegye közgyűlése.

Valóban bámulni való az az egyszerűség, az a természetesség, mely — mintegy alaptulajdon — reá üti bélyegét a kalvini egyházban minden egyes akár a hitélet, akár az egyházi közigazgatás körébe tartozó dologra. És ez teszi még az idegen felekezetek közé került egyházakat is, — hogy úgy fejezzem ki magamat — súlylyal bíró társadalmi tényezőkké. Ezt a megragadó egyszerűséget láttuk megnyilatkozni az udvarhelyi egyházmegye f. hó 16-án tartott közgyűlésén is. Nem a nagyvilágra — oly gyakran csábítólag ható szinkráprázat, — hanem a valódi nemes egyszerűség fogta el minden jelenlevőnek lelkét, látva azokat a fontos — hogy úgy mondjam — sarkalatos egyházalkotmányi aktusokat, melyek ott történtek. Lehetne szóba szót öltve beszélni sokat a gyűlésről, de számítva egyrészt arra, hogy az itt lefolyt dolgok a maguk egészében úgy sem érdeklik a nagyközönséget, csak röviden számolok be a gyűlés lefolyásáról.

Délelőtt 11 órákor a XC. Zsolt I. versének elénekülésével vette kezdetét a közgyűlés. Az ének elhangzása után Péter Károly egyházmegyei főjegyző kérte buzgó imádságban az egek Urát, hogy szent lelkével hassa át a lelkeket, s kegyelmével segítse a tanácskozásokat. Névsor olvasás és a jelenlévő tagok számbavétele után Menyhárt András esperes felhívja Hegyi Péter humoródszentmártoni lelkész, helyettes aljegyzőt, hogy olvassa fel az igazgató-tanácsnak a megválasztott főgondnok és algondnok beiktatásáról szóló rendeletét. Gyűlés örömmel véve tudomást az igazgató-tanács rendelkezéséről, esperes felhívására dr. Damokos Andor, Vajda Ferencz, Jakab Albert, Fejes Áron tagokat küldi ki, hogy mint meghívó bizottság az a kerületi közgyűlés által választott fő- és algondnokokat hívja meg ünnepélyesen a beiktatásukra. Az új főgondnok dr. Gyarmathy Dezső és az algondnokok Somogyi István és dr. Ráczkóvy-Sámuel az esperes felhívására leteszik esküjüket. Ezután dr. Gyarmathy fejti ki gyönyörűen programját, vagy — ha úgy tetszik — székfoglaló beszédében azt a feladatot, melyet ő, mint református főgondnok, vagyis mint hazafi, megvalósítandónak tart. Hivatását két irányban véli folytatandónak: kifelé képviselni és befelé intenzívebbé tenni az egyházas öntudatot, amely mindig egy volt, jelenleg is az, és mindig is az lesz, mert a református szabadelvűségnek éppen ez az egyik éltető princípiuma: a hazafiságnak szoros ápolása az egyházi élet körén belül is. Ez az, miért nem értik sokan céljainkat; ez az, amiért sokak szemében szálla vagyunk. Egyetértést, szeretetet kér, hogy az ő munkássága — támogatás hiányában — ne enyészessen el nyom nélkül.

A távollevő — bizonnyára halaszthatatlan dolgai miatt hiányzó — idősebb főgondnokok nevében Menyhárt esperes üdvözli az immár beiktatott gondnokokat és kéri őket, hogy — nem a letett eskünek szavai szerint csak, hanem igazán lelkük egész odaadásával — mint eddig is, szolgálják az egyházat, támogassák gyengeségében és istápolják, bizony sokszor mellőzött érdekeit.

A tetszéssel fogadott beszéd után még az újonnan választott kántortanítók tették le hivatalos esküjüket. Névszerint: Paál Sándor, Bakcsi János és Fülöp Árpád.

Esperes a beiktatások után — következőként az egyházi közigazgatás kérdéseinek elintézése — értesíti gyűlést, hogy az egyházmegye 30 év óta hűséges számvevője Kelemen János nagygalambfalvi lelkész, hivatkozva az új vizsgáti rendszabály értelmében reá háramló súlyos terhekre és öreg korára, kéri ezen hivatala alól való felmentését. Gyűlés számvevő érdemeinek jegyzőkönyvi méltatásával teljesíti kívánságát. Helyébe egyhangulag Bíró Áron választatik meg, ki esküjét, mint számvevő azonnal le is teszi.

Az újonnan választandó hivatalnokok sorába beválasztatik dr. Nagy Samu világi tanácsbírónak, fegyelmi bíróságba pótbírónak Vajda Ferencz szekelyudvarhelyi lelkész, kik gyűlés színe előtt leteszik hivatali esküjüket.

Az indítványok során Csia Kálmán indítványa adott hosszabb eszmecserére alkalmat, melyet — mint inkább egyháztársadalmi uton megvalósítandót az egyházértekezlethez tett át a közgyűlés.

Ezzel vége lett volna a hivatalos gyűlésnek, hanem az eszmecseré még tovább folyt a fehér asztalnál, hol az egész gyűlést, mint házigazdát az újonnan választott gondnokok látták vendégül. Itt jó magyar szokás szerint a felköszöntőkben sem volt hiány, miket azonban — lévén sok a számuk — feljegyezni nem, megtartani még kevésbé lehetett. A késő délutáni órákba benyulott ebéd után a gyűlésről veit amaz általános megnyugtató gondolattal távozott mindenki, hogy a mostani alkalom egyike volt azoknak, melyek biztos alapokon való nyugvását, eredménydus munkáját elősegíteni hivatvák a vallás szent ügyével.

Bár úgy lenne!

R.

Irodalom.

A magyar királyság második századával foglalkozik főképen Acsády, »A Magyar Birodalom Története« című munkájának éppen most megjelent 7-ik és 8-ik füzetében. Drámai élénkséggel rajzolja a Bizánczszal folytatott nagy küzdelmeket és finom kritikával mutatja meg ezeknek a harcoknak a fiatal magyar állam fejlődésére ható következményeit. Nem jelent meg eddig történeti munka, mely III. Béla és Imre királyok jelentőségét, uralkodói működését olyan éles világitásba helyezte volna, mint Acsádyé. Az új kulturtörténeti adatok egész halmazával mutatja meg, hogy mint hagyja el Magyarország uralkodásuk alatt a régi ösvényt és lép arra, amelyen a szó szoros értelmében nyugati és modern állammá fejlődött. Belának, az apának uralkodása érdekesebb, am Imrének, nagy tehetségű fiának kormányzása tanulságosabb. Csupa nemes törekvés, csupa szeretet és bizalom az egész ember, de mindig csak hálátlanságot, szeretetlenséget kell tapasztalnia. Mikor Imre örök álmra hunyta le szemét, a magyar király nemcsak Magyarországot, Horvát- és Dalmátországot, hanem Róma, Ráczországot, Halics és Bolgárországot királyának címét viselte. E czimekben nyert kitejezést az a tény, hogy a forrongásban levő Balkán-félszigeten állandóan meggyökeredzett a magyar állam és Adriától a Fekete tengerig az ő befolyása lett irányadó. A keretek, melyek előttünk kibontakoztak, valóban egy nagy magyar birodalom keretei. Szeretettel, mélységes tudással rajzolja Acsády ezt a hatalmas fejlődést. Ezek a közlélek és közszervezet átalakítására vonatkozó fejtegetések a magyar kulturhistóriának legszebb lapjai közé tartoznak. Nemesak tartalmuknál, a stílus melegségénél és szépségénél fogva, hanem érdekességüknel fogva is. Ugy hatnak az olvasóra, mint valamely lendületesen, költőfantáziával megírt kulturhistóriai regény legvonzóbb fejezetei.

Különfélék.

— **Időjelzés** a meteorológiai intézet február 18-iki távirati jelentése szerint: Hideg, száraz.

— **Esküvő.** Dézsy Balázs helybeli kereskedő tegnap délután vezette oltárhoz Zakariás Annuskát, Zakariás Antal helybeli tekintélyes polgár leányát városunkban.

— **Gazdasági egyesületünk új tagjai.** Vármegyénk gazdasági egyesületébe a választmány e hó 10-iki ülésén Papp Zakor József szekelyudvarhelyi, Marossy Mózes körjegyző, Péter József tanító, Gombos András, Gombos Mihály, Boros Mihály tordátfalvi lakosokat, valamint a »Szekelykereszturi Gazda-kör«-t rendes tagjai sorába iktatta s a Gazda-kör elnökét a választmányi ülésekre ezentul meghívja.

— **Eljegyzés.** Sámson Lajos helybeli kereskedő, m. kir. só-nagyárus eljegyezte Nuszbaum Rózsikát Alvinczen.

— **Szinészet.** Micsey F. György előnyösen ismert színigazgató virágvasárnaptól kezdve, harmincz előadásra játszási engedélyt nyert városunk tanácsától.

— **Halálozás.** Tibád István folyó hó 16-án este 10 órákor, életének 24 ik évében, az oltári szentségnek ájtatos felvétele után elhalt. Az élete hajnalán elköltözött szerető és engedelmes jó gyermek, testvér, unoka és igaz rokon temetése tegnap délután 2 órákor a római kath. anyaszentegyház szertartásai szerint, nagy részvét mellett történt meg. Halálát édesanyján férj. bögözi Jakab Jánosné kívül Tibád Lajos, Gergely, Ignác, József, Emma, Irma és Ferencz, mint testvérei s más rokonai gyászolják.

— **A szekelykereszturi Műkedvelő Társulat** saját céljai javára, Szekelykeresztúron, özv. Horváth Istvánné termeiben 1903. évi február hó 21-én (szombaton), este 8 órákor kezdődő zárt-körü nagy álarozos bált rendez, melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghívja a rendezőség. Meglepetési sorrend: 1. Este 8 órákor nyitány a helybeli népzenekar által. 2.) fél 9 órákor a »Japáni Zenekar« ének és zene mellett vonul be az ezen estélyre Budapestről meghozatott nemzeti jelmez- és hangszerekkel. Befejezésül egy egyszerű párbaj bombával! 3.) 9 órákor egy bours csapat bevonulása, zenekaruk vezetése mellett, a szintén ez alkalomra hozatott nemzeti jelmezekben. 4.) Fél 10 órákor a pánczélos lovagok bevonulása az ezen estélyre hozatott ókori fényes öltözékben. 5.) Több más mulattató képletek és meglepetések. Tánccz! Vig! mulatás reggelig! Tánccz! Belépő díj: Személyenként 1 korona. Jegyek előre válthatók: Lengyel László kereskedésében. Felülfizetéseket köszönettel fogadnak. Aki esetleg meghívót nem kapott, de arra igényt tart; Rácz Lajos társ. penztárnokhoz fordulni sziveskedjék. Izletes ételek s tiszta és jó italokról ez alkalomra özv. Horváth Istvánné különlegesen gondoskodik.

— **Az iparosok ingyenes előadásán** a múlt vasárnap Molnár Károly főrealiskolai tanár tartott »A kő korszaki emberről« minden pontjában tanulságos és élvezetes előadást, melyet ez alkalommal mintegy 200 iparos polgártársunk hallgatott végig. Felolvasásának bevezetésében megemlékezett a kőkorszak előtti három korról, mely után rátért egyenesen az első ember megjelenésének korszakára, a negyedik (Dilluvium) vagyis kőkorszakra. Ismerteti ezen kornak gazdag és buja növényvilágát, melynek maradványai a magyarországi és középeurópai mai gazdag kőszénbányák. A növényvilágnak megfelelő volt az állatország is; a mamuthnak, óriásnak az afrikai elefánt ma csak törpe unokája. Fejtegetése szerint az állat- és növényvilág nagyságát, gazdagságát biztosan meg lehet állapítani a hátramaradt őskori maradványokról, de az ősember nagyságáról, színéről, alakjáról nincsenek biztos ismertető jeleink, csak következtetünk a barlangok, sziklahasadékok előtt felhalmozott óriási csontokról, az ott talált kőeszközökről, cserépedény töredékekről, hogy az első ember testi nagysága arányban volt a növény és állatvilág nagyságával, továbbá hogy barlanglakó volt és kőből (kovakőből, obsidiánból) készítette kezdetben nagyon durva eszközeit, melyeket a későbbi időben csiszolt és ki is furt s nyelet alkalmazva rcá meg is hegyezte, hogy annál könnyebben szembeszállhasson az állatok hatalmas szörny-tegeivel. Megismerte aztan a tüzet, készített cserépedényeket, melyeket későbbben ketszets alakban és diszitéssel állított elő. Hogy a műveltségnek bizonyos fokán állott, bizonyítja az is, hogy a korszak vége felé eszközeit és disztárgyait, halász-horogot, fejszét, szigonyt, csontfűzért már egyes állatok csontjaiból faragta. Sőt a barlangok üregei helyett magának vagy szárazföldön, vagy a vizen épített czölöpökre lakásokat, minőknek maradványait nálunk az Alföldön és a Fertőtónál találták. Felfedezte aztan az ősember a rezet és ont, melyet összeolvasztva egy kiválóan használható öntvényt a bronzot nyert s a bronz használatának ideje nevezetett bronzkorszaknak, melyet felváltott a mai vaskorszak. Élvezetes előadásának befejeztével bemutatta a vármegyénkben talált kőeszközöket, 2 fejszét és egy kalapácsot is. Bálint János szavaltá ezután Vörösmarty Mihálynak »Salamon« cz. költeményét igen ügyesen, hatást keltően. Szekely dalegyületünk pedig ez alkalommal is fűszerezte az előadást kedves dalaival. Jövő vasárnap Spállér József szakiskolai tanár fog előadni az ipari és gazdasági életben a termelő és vevő közönség egymás iránti köteletségéről. Érdeklődéssel várjuk ezen fontos tétel fejtegetéseit is.

— **Oroszhegy** nagyközségben e hó 14-én igen sikerült zártkörű kosaras tánczvigalmat rendeztek az iskola javára. A mulatság szép rendben világos virradtig tartott. Az éjjeli szünet alatt Bálint Imre, a község főbírája általános helyesléssel buzdította a község közvetlen vezetésére hivatottakat együttes, összetartó munkára, mely által a nagyközség szekély lakosságát előhaladás hoz segíthetik. Hangsúlyozta, hogy minden egyes szekely község előjáróinak elérkezett a tevékenység tizenkettődik órája. Most igazán szükség van a népnek jóindulatú, közvetlen támogatókra, midőn az általános elszegényedés felé oly roha-

mosan sülyed. Tehát testvéri jobbot nyujtva, munkálkodjanak mindnyájan egyért, szűkebb házank s annak kitartó munkára született székely népe közjaviért.

— **Az O. M. G. E.** közgazdasági szakosztálya e hó 16-án tartott ülésében kijelentette, hogy helyesli a Magyar Földhitelintézetnek a kormányhoz intézett s annak idején a »Székely-Udvarhely«-ben szóról-szóra megjelent memorandumát, mely a kisbirtokosok jelzálog-hitelügyének rendezésére vonatkozik.

— **Irgalmassági cselekedet.** Ki lenne hajlandó egy 8 éves, ép, egészséges, apátlan, anyátlan árva fiút örökbe fogadni? Tudakozódjék a kiadó-hivatalban.

— **Jövendő** irodalmi és politikai lap címmel márczius első hetében könyvalaku hetilap indul meg Bródy Sándor a híres »Fehérkönyv« szerzője szerkesztésében, Ambrus Zoltán és Gárdonyi Géza főmunkatársakkal Budapesten. A »Jövendő« nagy könyvalakban, kitűnő kiállításban hetenként vasárnap fog megjelenni és előfizetési ára negyedévre 3 korona lesz. Megrendelhető a »Székely-Udvarhely« kiadóhivatalában.

Egészségügy.

A lövéteiek helyzete valóban szomorú. Néhány év előtt leégett a fél falu. Távolság Oláhfalutól, Okládtól, Szentmártontól, Udvarhelytől, ahol orvoshoz és gyógyszerhez juthatna. A legnépesebb faluja a vármegyének egy külön zárt szoros völgyben. A férfiak faragó és bányamunkára messze földre járnak a kenyérért. A fehér ifjú cseléd szolgálattal nő fel városokban. A jobb módúak is favágó, fűrészes vagy utmunkával vannak elfoglalva, télen és nyáron távol a falutól az erdei kaszálókon és erdőkben, mert a mező kevés. A gyermekes asszony van otthon az apró gyermekekkel, vagy pedig az egész háznép felköltözött több kevesebb időre az erdőkhöz. Az apró gyermek is beteg lesz. Sem orvos, sem gyógyszer a közelben. Az anya elvinné a karján messze földre is a beteget, de nincs kire bízni az otthon lévő többinek a gondozását. Szekerest nem kap, pénz sincs. A gyermek meghal, ami amúgy is megtörténhetett volna, mert orvosság bevételére nem képes. A gyógykezelés elmulasztásáért jelentés megy a hatósághoz s az illetélenül bünteti törvény szerint a szülőket. A vármegye területén Lövétén történik a legtöbb büntetés. A szolgabíró esetéről-esetre számalommal nézi a büntetendő szülők hosszú listáját, de büntetni kell. Ez a helyzet tarthatatlan. Az ember érzése fellázad. Az állapot javításának módját kell találni rövid időn, vagy egy kézi gyógytárral bíró helybeli orvos útján, vagy másképp. Előbb lehetővé kell tenni a gyógykezelést, s azután büntetni a hanyagokat. A szegény embernek is olyan drága a gyermek, mint a nagy urnak. Az is életben tartja tőle telhetőleg. A mostani helyzetben a büntetés a legtöbbször felette igazságtalan. Ideje volna erről gondolkodni. Persze, hogy a székely községeket a tengerségű pótadó öli, mely minden évben szaporodik. Minden szász falunak orvosa van pótadó nélkül. Ott ritka az ilyen büntetés. A Székelyföldön egy régi dullói járást tesz ki a sok falu, a hol egy körorvos tesz száraz körutakat gyógyszer nélkül. Alig több a semminél a szegények részére nézve. A székelység mostani élete nagyon drága, a szászoké és ottani oláhoké olcsó. Ezek tartották meg a hazát. Maradjon hát így. Szaporodjanak kedvező viszonyok között tovább. Hadd pusztuljon tovább a székely. Ha itt nem kell, úgy lát-szik jó szívet látják egyebütt. Sok kézi győgtárnak sokszorta több haszna lenne a népre nézve, mint a szétszórt néhány egész gyógyszer-tárnak. A hadjáratok s távoli nagyobb ipartelek is igazolják. Zsebbeli vagy közeli gyógyszer nélküli kör- és járásorvos helyzete hasonlít a felszerelés nélkül csatatérre rendelt katonáéhoz. **Bányász.**

Törvénykezés.

Hibaigazítás. Mult számunk »Büntügyi tárgyalások« cz. közleményében szedési hiba van. Id. Péter Dénes és ifj. Péter Dénes (ez utóbbi neve kimaradt volt) fenyegeti lakosokat tiltott szerencsejáték (»dióz«-tak) által elkövetett kihágásért nem 2—2 havi, hanem 2—2 napi fogházra és 20—20 K pénzbírságra ítélte a kir. járásbíró.

Nyomatott a kiadó- és laptulajdonos Betegh Pál könyvnyomdájában Székelyudvarhelyt 1903.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Szerkesztői üzenetek.

Közéleti előjárónak. Irja ön, hogy: »A kutyák legyenek, a sintérek kutyákat és némely ujdonsült »kereskedő urak« az utcán s még a hivatalok helyiségeiben is személyesen jó vidéki vevőket fogdosnak.« Azonban ön és a legtöbb kollégája »ezigánytól« szemet nem vásárol s több év óta kipróbált bevásárlási helyét fölcserélni nem hajlandó. Együttal kérde, hogy ennek a székely ember »szabad természetével« össze nem férő vevő-hajszolásnak mi lehet az oka? Mi csak azt gondoljuk: »Kevés a fóka és sok az eszkimó«. A székely közönség pedig — józan gondolkozásánál fogva — a legigazságosabb bíró.

U. M. Sz.-k. A M. P.-nak a tanítóképzők tanulóira vonatkozó ezikkelyét közelebről hozni fogjuk.

Egy másik tanító. Cikkelye az előzmények után tárgyalanná vált. A »Nevelési hiányok«-ra ígért reflexiót várjuk. Szíves üdvözlét!

Több közleményünk térszűke miatt maradt jövő számkra.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

MELEG SÓSFÜRDŐ!

Minden hétfőn, szombaton és vasárnap a **Gergely Ferencz sósfürdőjén** meleg fürdő kapható. A fürdőszobák és az ezek előtt levő folyosó fűtve van. Egy kádfürdő ruhával 45 kr.

Uri hazhoz jó tanuló fiuk, hivatalnokok étkezésére és szállásba fogadtatnak. Egy szépen butorozott szoba kiadó. Czim a kiadóhivatalban megtudható.

Legfinomabb cukrász-sütemények **Ernszt György cukrászatában** Székely-Udvarhelyt (Főter, piacszor) kaphatók. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

Bármínemű írásmunkára

vallalkozik egy szépen író fiatalember. Czim a kiadóhivatalban.

Hirdetmény.

A derzi unitárius hitközség közhírre teszi, hogy **folyó évi márczius hó 8-án délután 2 órakor** a templom és torony javítási munkálatát árlejtésen ki fogja adni.

Kikiáltási ár 3000 korona. Bánatpénzül 60 korona teendő. Munka- és építési feltételek a papi hivatalnál megtekinthetők.

Derzs, 1903. február hó 15.

Sándor Gergely
lelkész.

Nagy Ferencz
gondnok.

Csinosan butorozott szoba

— külön bejárattal — azonnal kiadó Soha Adárnál Székelyudvarhelyt, Attila-utca 13. sz.

Szám 98.

1903.

Meghívás.

A székelyudvarhelyi kerületi betegsegélyző pénztár

rendes évi közgyűlését

1903 márczius hó 1-én, határozatképtelenség esetén pedig **1903 márczius hó 8-án** délelőtt 11 órakor tartja meg a hivatalos iroda helyiségében, melyre a közgyűlés tag urak ezennel meghivatnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Igazgatósági évi jelentés és a jegyzőkönyv hitelesítésére két közgyűlési tag kiküldése.

2. Zárszámadás és felügyelő-bizottság jelentés előterjesztése s a felmentvény megadása iránti határozat.

3. Igazgatósági, felügyelő-bizottsági és választott bírósági tagok választása.

4. Netáni indítványok, melyek azonban 8 nappal a közgyűlést megelőzőleg beadandók.

Székelyudvarhelyt, 1903 február hó 7.

Az igazgatóság.

„Székelykeresztur-köri Önségélyző Népbank»

XXXI. rendes közgyűlését

Székelykereszturon, 1903. évi márczius hó 8-án délelőtt 9 órakor hivatalos helyiségében tartja meg, melyre a tagok tisztelettel meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése az 1902. üzletévről.

2. Zárszámadás és mérleg előterjesztése, a felügyelő bizottság jelentésével.

3. Mérleg megállapítása és a felmentvény iránti intézkedés az igazgatóság s felügyelő bizottságra nézve.

4. Az igazgatóság előterjesztései: a) a nyereségre, b) a késedelmes betevőkre és kamatlábra nézve.

5. Könyvvezető választása.

7. Indítványok.

Székelykeresztur, 1903. február 17.

Az igazgatóság.

SCHICHT-SZAPPAN

„szarvas“

jegye

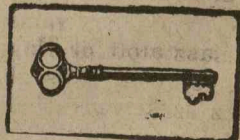
„kulcs“

Legjobb, legkiadósabb és azért a legolcsóbb szappan.

Mindenütt kapható.

Ment minden káros alkatrésztől.

Bevásárlásnál ügyeljünk, hogy minden darab szappanon a SCHICHT név vagy valamelyik fenti védjegy rajta legyen.